

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ ของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Cost and Return Analysis of Weaving Sin Teen Daeng Mudmee Silk with Ant Egg-Patterned Thread Invented of Khu Bon Community, Khu Mueang Sub - district, Khu Mueang District, Buriram Province

พิมพ์พิสุทธิ ศรีมณีสวัสดิ์¹
วรรณภา ประนาเส²
ณัฐริกา ลุงไธสง³
พรพิมล ตงทอง⁴
สุพัตรา รักการศิลป์⁵
ผกามาศ มูลวันดี⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน และวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจากชุมชนบ้านคูบอน จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การสังเกต และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) ต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน พบว่า มีต้นทุนรวมจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงเฉลี่ย/ผืน จำนวน 198.03 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 166.97 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 29.73 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1.33 บาท และเมื่อพิจารณาต้นทุนรวม/ปี พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย/ปี ทั้งหมดจำนวน 10,904.82 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 8,012.83 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 1,390.54 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 61.45 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,440.00 บาท เมื่อพิจารณาต้นทุนรวมจากปริมาณการทอผ้าขึ้นตีนแดงลาย

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
email: pimpisut.sri@bru.ac.th

² นักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁴ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁵ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁶ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ไหมมัดแดง จำนวน 100 ผืน โดยเฉลี่ย/ผืน/ปี พบว่า มีต้นทุนรวม/ผืน/ปี จำนวน 109.04 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 80.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 13.90 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 0.61 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 14.40 บาท 2) ผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไหมมัดแดงของชุมชนบ้านคูบอน มีผ้าขึ้นตีนแดงลายไหมมัดแดงที่ทอได้ทั้งหมด จำนวน 1,488 ผืน/ปี มีรายได้จากการขายผ้าขึ้นตีนแดงจากเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไหมมัดแดง/ผืน จำนวน 420.00 บาท และรายได้เฉลี่ยจากการขาย/ผืน/ปี จำนวน 20,160.00 บาท เมื่อพิจารณารายได้จากการขายจากปริมาณการทอผ้าขึ้นตีนแดงลายไหมมัดแดง จำนวน 100 ผืน พบว่า มีรายได้จากการขายโดยเฉลี่ย/ผืน/ปี จำนวน 201.60 บาท 3) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวม/ปี จำนวน 338,049.17 บาท มีผลตอบแทน/ปี จำนวน 637,980.00 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 344,570.84 บาท มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 54.01 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 44,640.00 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 299,930.83 บาท และมีอัตรากำไรสุทธิ เท่ากับ 47.01

คำสำคัญ : ต้นทุน, ผลตอบแทน, การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

Abstract

This research aimed to study cost and return and to analyze the cost and return of producing Sin Teen Daeng Mudmee Silk with ant egged-patterned thread invented of Ban Khu Bon Community, Khu Mueang Subdistrict, Khu Mueang District, Buriram Province. The data were collected from 31 silk weavers. The research instruments used for data collection were questionnaire, observation, and group discussion. The results revealed that: 1) cost of producing Sin Teen Daeng Mudmee Silk with ant egged-patterned thread invented of Ban Khu Bon Community, the total cost per piece was 198.03 baht in average. The cost can be divided into: 166.97 baht for raw materials, 29.73 baht for labor cost, and 1.33 baht for production cost. Considering the total cost per year, it was found that the average total cost per year was totally 10,904.82 baht divided into: 8,012.83 baht for raw materials, 1,390.54 baht for labor cost, 61.45 baht for production cost, and 1,440 baht for operation cost. When considering the total cost of weaving Sin Teen Daeng Mudmee Silk with ant egged pattern for 100 pieces, it was found that the average total cost per piece per year was 109.04 baht including of 80.13 baht for raw materials, 13.90 baht for labor cost, 0.61 baht for production cost, and 14.40 baht for operation cost; 2) the return of producing Sin Teen Daeng Mudmee Silk with ant egged-patterned thread invented of Ban Khu Bon Community, there were totally 1,488 pieces of silk woven per year. The community earned average income from selling the silk per piece for 20,160 baht and average income of sale per piece per year was 20,160 baht. When considering incomes of selling 100 pieces of silk, the findings showed that the average income per piece per year was 201.60 baht; 3) from the cost and return analysis, it was found that Ban Khu Bon Community, Khu Mueang Subdistrict, Khu Mueang District, Buriram

Province, had 338,049.17 baht of the total cost per year and 637,980 baht of return per year; thus, the gross profit was 344,570.84 baht or 54.01% of gross profit margin. Also, the expense for operation was 44,640 baht; that is, the net profit was 299,930.83 baht or 47.01% of the net profit margin.

Keywords : Cost, Return, Cost and Return Analysis

บทนำ

ชิ้นหัวแดงตีนแดง หรือ ชิ้นตีนแดง หรือ ชิ้นหมี่รวด มีการเล่าสืบต่อกันมาว่า ผลิตชิ้นครั้งแรกโดยช่างฝีมือที่ทอผ้าในคุ้มพระยาเสนาสงคราม เจ้าเมืองคนแรกของเมืองพุทไธสง เมื่อประมาณ 200 ปี ซึ่งอยู่แถวบ้านหัวแฮด และบ้านโนนหมากเฟือง (ปัจจุบันคือ บ้านศรีชะแวด และบ้านมะเฟือง) เชื่อว่าเป็นผ้าชิ้นที่กลุ่มคนเชื้อสายลาวเป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น (อ้างอิงจากหลักฐานตำนานพระเจ้าใหญ่และการก่อตั้งบ้านศรีชะแวด) ต่อมาได้แพร่ขยายการทอผ้าชิ้นตีนแดงจากบ้านศรีชะแวด และบ้านมะเฟือง ไปยังบ้านจาน บ้านแวง และบ้านนาโพธิ์ (ปัจจุบัน คือ อำเภอนาโพธิ์) ลักษณะของผ้าชิ้นตีนแดง คือ ทอด้วยไหม หรือด้ายทั้งผืน หัวชิ้นและตีนชิ้นของผ้าจะเป็นสีแดงสด ตอนกลางของผ้าจะเป็นลายมัดหมี่ เรียกว่า หมี่ขอ จะเป็นสีดำ สีน้ำตาลเหลืองทองจะทอเป็นผืนเดียวกัน ไม่ใช้การตัดต่อระหว่างหัวชิ้น ตีนชิ้น และตัวชิ้น ในสมัยโบราณนิยมทอให้เด็กและวัยรุ่นสวมใส่เพราะเป็นสีที่มีความสดใสมาก โดยใช้ฟืมขาว หรือฟืม 20 เป็นผ้าผืนเล็กเหมาะสำหรับเด็กและวัยรุ่น ต่อมาการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นผ้าผืนใหญ่สำหรับผู้ใหญ่ จึงนิยมใช้ฟืม 40 ในการทอ การทำผ้าชิ้นตีนแดงถือว่ามีความยุ่งยากมากกว่าการทอผ้าชนิดอื่น โดยเฉพาะการมัดหมี่ ซึ่งเกือบมีการสูญหายไป ต่อมามีการนำออกแสดงนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หลายครั้ง มีการรณรงค์ให้มีการผลิตและใช้แต่งกาย ผ้าชิ้นตีนแดงจึงกลับมาเป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ในปี พ.ศ. 2546 ผ้าชิ้นตีนแดง ได้กลายเป็นผ้าเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ และมีการพัฒนาทั้งด้านคุณภาพ ลวดลาย การย้อมสี และการพัฒนากระบวนการผลิต มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น (ประทับใจ สิกขา, 2555 : 3)

การทอผ้าเป็นภูมิปัญญาของคนไทยที่มีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งมีการส่งต่อสืบทอดกันมายาวนาน สมัยก่อนนั้นการทอผ้าเป็นเพียงการทอเพื่อใช้สำหรับปกปิดร่างกาย และมีวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน ผู้คนจึงรู้จักการทอผ้าให้เกิดความสวยงามจัดเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านซึ่งนอกจาก จะใช้สอยในชีวิตประจำวันด้วยการนุ่งห่มแล้วยังมีการทอผ้าเพื่อวัตถุประสงค์อื่นด้วย เช่น เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรม เป็นต้น เมื่อชุมชนต่างๆมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองเด่นชัดขึ้น รูปแบบของงานหัตถกรรมการทอผ้าจึงแตกต่างกันไปตามกลุ่มวัฒนธรรม เช่น ในภาคเหนือมีผ้าของกลุ่มไทลื้อ ไท-ยวน ในภาคอีสาน มีผ้าของกลุ่มไท-ลาว ไท-เขมร เป็นต้น การจัดประเภทของผ้าทอนิยมจัดแบ่งตามกรรมวิธีการผลิตมากกว่าประโยชน์ใช้สอย เพราะกรรมวิธีการผลิตทำให้เกิดลวดลายผ้าในรูปแบบต่างๆ เช่น ผ้ามัดหมี่และวัฒนธรรมของกลุ่มในท้องถิ่นนั้น ถึงแม้จะสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน แต่การทอผ้าและการออกแบบลวดลายของผ้าอาจจะมียุทธศาสตร์ปลีกย่อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยมความเชื่อ วัตถุประสงค์ รวมทั้งธรรมเนียมประเพณีในกลุ่ม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละท้องถิ่นที่ องค์ประกอบ

ต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผ้าทอของแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันไปจนทำให้ผู้ที่พบเห็นสามารถบอกได้ว่าเป็นผ้าทอจากท้องถิ่นใดและเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์ใด (รศริน ไตรศุภโชค, 2553 : 1)

การทอผ้าขึ้นตีนแดง เป็นอาชีพหนึ่งของชุมชนชนบ้านคูบอน อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มทอผ้าขึ้นตีนแดงขนาดใหญ่ในอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีการเริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งในการรวมกลุ่มสมาชิกในกลุ่มมีการตกลงกันว่าให้เก็บเงินระดมทุนคนละ 1,000 บาท เปิดบัญชีกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) นำเงินผ่านบัญชีแล้วนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์มาทำกันเป็นกลุ่ม เมื่อดำเนินการผ่านไปจึงมีรายได้เกิดขึ้น และมีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมทำให้กลุ่มทอผ้าขึ้นตีนแดงของชุมชนบ้านคูบอนเข้มแข็งขึ้นและพัฒนา มาจนถึงปัจจุบัน ทำรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้นต้นทุนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการทอผ้าขึ้นตีนแดง ยังมีต้นทุนต่ำ จะยังได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า หากชุมชนมีแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดง ทำให้ชุมชนได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า และผลตอบแทนที่คุ้มค่า จะเป็นการเพิ่มกำลังในการพัฒนาของกลุ่มทอผ้าของชุมชนให้เติบโตเป็นที่รู้จักมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ศึกษาประเภท/ชนิด จำนวนและปริมาณของต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการสัมภาษณ์ 2) ศึกษาประเภท/ชนิด จำนวนและปริมาณผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการสัมภาษณ์ 3) วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายใหม่แดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยคำนวณอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และงบกำไรขาดทุน และ 4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชน บ้านคูบอน พบว่า มีต้นทุนรวมจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดง เฉลี่ย/ผืน จำนวน 198.03 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 166.97 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 29.73 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1.33 บาท และเมื่อพิจารณาต้นทุนรวม/ปี พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย/ปี ทั้งหมดจำนวน 10,904.82 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 8,012.83 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 1,390.54 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 61.45 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,440.00 บาท เมื่อพิจารณาต้นทุนรวมจากปริมาณการทอผ้าขึ้นตีนแดง ลายไข่มดแดง จำนวน 100 ผืน โดยเฉลี่ย/ผืน/ปี พบว่า มีต้นทุนรวม/ผืน/ปี จำนวน 109.04 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 80.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 13.90 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 0.61 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 14.40 บาท

2. ผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน มีผ้าขึ้นตีนแดงลายไข่มดแดงที่ทอได้ทั้งหมด จำนวน 1,488 ผืน/ปี มีรายได้จากการขายผ้าขึ้นตีนแดงจากเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดง/ผืน จำนวน 420.00 บาท และรายได้เฉลี่ยจากการขาย/ผืน/ปี จำนวน 20,160.00 บาท เมื่อพิจารณารายได้จากการขายจากปริมาณการทอผ้าขึ้นตีนแดงลายไข่มดแดง จำนวน 100 ผืน พบว่า มีรายได้จากการขายโดยเฉลี่ย/ผืน/ปี จำนวน 201.60 บาท

3. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวม/ปี จำนวน 338,049.17 บาท มีผลตอบแทน/ปี จำนวน 637,980.00 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 344,570.84 บาท มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 54.01 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 44,640.00 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 299,930.83 บาท และมีอัตรากำไรสุทธิ เท่ากับ 47.01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ต้นทุนจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน พบว่า มีต้นทุนรวมจากการทอผ้าขึ้นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงเฉลี่ย/ผืน จำนวน 198.03 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 166.97 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 29.73 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 1.33 บาท และเมื่อพิจารณาต้นทุนรวม/ปี พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย/ปี ทั้งหมดจำนวน 10,904.82 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 8,012.83 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 1,390.54 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 61.45 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 1,440.00 บาท เมื่อพิจารณาต้นทุนรวมจากปริมาณการ

ทอผ้าชิ้นดินแดงลายไข่มดแดง จำนวน 100 ผืน โดยเฉลี่ย/ผืน/ปี พบว่า มีต้นทุนรวม/ผืน/ปี จำนวน 109.04 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ จำนวน 80.13 บาท ค่าแรงงาน จำนวน 13.90 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 0.61 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 14.40 บาท เนื่องจาก ต้นทุนส่วนใหญ่จากการทอผ้าชิ้นดินแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์มาจากค่าหมี่ ซึ่งชุมชนบ้านคูบอนมีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าของชุมชนขึ้น โดยมีประธานกลุ่ม เป็นผู้เดินทางไปซื้อหมี่สำเร็จรูปจากจังหวัดชัยภูมิ ประธานกลุ่มได้ทำการซื้อจากจังหวัดชัยภูมิมาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว เนื่องจากหมี่จากจังหวัดชัยภูมิมีการมัดหมี่อย่างประณีต ละเอียดย สวยงาม และราคาถูกกว่าท้องตลาด ชุมชนส่วนใหญ่จึงรับซื้อหมี่มาจากประธานกลุ่ม ทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปซื้อจากท้องตลาด และชุมชนบ้านคูบอนจะใช้แรงงานในครัวเรือน ซึ่งทำให้ไม่มีต้นทุนค่าแรงงาน จึงเป็นการลดต้นทุนโดยรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตาภา มาตราข (2559) พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อหูก 26,638.35 บาท และเฉลี่ยต่อผืน 831.92 บาท ประกอบด้วยต้นทุน ต้นทุน วัสดุดิบ 8,550 บาท ร้อยละ 51.39 ต้นทุนค่าแรงทางตรง 7,000 บาท ร้อยละ 42.07 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต 1,000 บาท ร้อยละ 6.01 ต้นทุนคงที่ 88.35 ร้อยละ 0.53 สมาชิกมีรายได้ทั้งหมด 20,000 บาท นำมาหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด 16,638.35 บาท ทำให้สมาชิกได้รับกำไรสุทธิ 3,361.35 บาท เนื่องจากลักษณะการทอผ้าไหมของสมาชิก ใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานครัวเรือนเป็นหลักในการทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายฟองน้ำหัวฝาย” ตำบลโปแตง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามา ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพด้านต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา สินค้าให้ได้มาตรฐานสากล อีกทั้งการดูแลด้านวัตถุดิบต้นทุนสูง กำไรต่อหูกลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิพร ปัญญาวัฒน์ (2559) พบว่า 1) ผู้ประกอบการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีสมาชิกในครอบครัวที่ทำการผลิตจำนวน 1 คนประสบการณ์ในการผลิต 10-20 ปีแหล่งความรู้ในการผลิตมาจากบรรพบุรุษและแหล่งเงินทุนส่วนตัว 2) ด้านต้นทุนการผลิตเท่ากับ 5,195.07 บาท/หูก แยกเป็นไหมพุ่ง 1,050 บาทและไหมยืน 450 บาทค่าแรงงานทางตรงที่มีมากที่สุด 3 อันดับแรกเป็นดังนี้ ค่าแรงงานในการทอ 2,000 บาทค่าแรงงานการทำไหมพุ่ง 500 บาท และค่าแรงงานในการกรัก 300 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรกเป็นดังนี้ค่าสี 60 บาทค่าถ่าน 50 บาทและก๊อผ้า 28.06 บาทตามลำดับ 3) ผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุน 40.24 บาท และผลตอบแทนในการทำกำไรจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดกำไร 10.92 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ปามุทา (2555) พบว่า ผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้วอายุเฉลี่ย 46.10 ปี มีประสบการณ์ในการทอผ้าเฉลี่ย 12.66 ปี ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการทอมาจากพ่อแม่ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 303,3356.66 บาทต่อปี รายได้จากธุรกิจไหมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 231,818.33 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนมาจากการกู้และทุนของตัวเอง ในการผลิตผ้าชุด มีต้นทุนเฉลี่ย 4,829.11 บาทต่อชุด ผ้าชิ้น มีต้นทุนเฉลี่ย 2,007.46 บาทต่อผืน ผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ผ้าชิ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อผืน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัด ร้อยละ 28.0 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 26.8

2. ผลตอบแทนจากการทอผ้าชิ้นดินแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไข่มดแดงของชุมชนบ้านคูบอน มีผ้าชิ้นดินแดงลายไข่มดแดงที่ทอได้ทั้งหมด จำนวน 1,488 ผืน/ปี มีรายได้จากการขายผ้าชิ้นดินแดงจากเส้นด้าย

ประดิษฐ์ลายไหมมัดแดง/ฝืน จำนวน 420.00 บาท และรายได้เฉลี่ยจากการขาย/ฝืน/ปี จำนวน 20,160.00 บาท เมื่อพิจารณารายได้จากการขายจากปริมาณการทอผ้าขึ้นตีนแดงลายไหมมัดแดง จำนวน 100 ฝืน พบว่า มีรายได้จากการขายโดยเฉลี่ย/ฝืน/ปี จำนวน 201.60 บาท เนื่องจาก ผลตอบแทนทั้งหมดของชุมชนบ้านคูบอนมาจากการขายผ้าขึ้นตีนแดงลายไหมมัดแดง ซึ่งลายไหมมัดแดงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมาก เพราะมีลวดลายที่สวยงาม ราคาไม่สูงเกินไป หาซื้อได้ง่าย อยู่ในราคาที่จับต้องได้ ผ้าขึ้นตีนแดงจากเส้นด้ายประดิษฐ์มีราคาที่ต่ำกว่าผ้าไหม ผู้คนจึงหันมาสนใจผ้าขึ้นตีนแดงมากกว่าผ้าไหม อีกทั้งผ้าขึ้นตีนแดงยังเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ ที่นิยมทอกันในหลายๆ อำเภอของจังหวัด รวมถึงเป็นที่รู้จัก และได้รับความสนใจจากผู้คนต่างจังหวัด และเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดบุรีรัมย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดาภา มาตราช และคณะ (2559) พบว่า สมาชิกมีรายได้ทั้งหมด 20,000 บาท นำมาหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด 16,638.35 บาท ทำให้สมาชิกได้รับกำไรสุทธิ 3,361.35 บาท เนื่องจากลักษณะการทอผ้าไหมของสมาชิก ใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานครัวเรือนเป็นหลักในการทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายพองน้ำหัวฝาย” ตำบลโปแตง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามา ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพด้านต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล อีกทั้งการดูแลด้านวัตถุดิบต้นทุนสูง กำไรต่อลูกดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ปามุทา (2555) พบว่า รายได้จากธุรกิจไหมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 231,818.33 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนมาจากการกู้และทุนของตัวเอง ในการผลิตผ้าชุด มีต้นทุนเฉลี่ย 4,829.11 บาทต่อชุด ผ้าขึ้น มีต้นทุนเฉลี่ย 2,007.46 บาทต่อฝืน ผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ผ้าขึ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อฝืน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัด ร้อยละ 28.0 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 26.8 สอดคล้องกับ รัชนิพร ปัญญาวัฒน์ (2559) พบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุน 40.24 บาท และผลตอบแทนในการทำกำไรจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดกำไร 10.92 บาท

3. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวม/ปี จำนวน 338,049.17 บาท มีผลตอบแทน/ปี จำนวน 637,980.00 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น จำนวน 344,570.84 บาท มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 54.01 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 44,640.00 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 299,930.83 บาท และมีอัตรากำไรสุทธิ เท่ากับ 47.01 เนื่องจาก คณะผู้วิจัยนำข้อมูลกำไรขั้นต้น และข้อมูลกำไรสุทธิหารด้วยข้อมูลรายได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นการวิเคราะห์อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และจัดทำงบกำไรขาดทุน เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสมเหตุสมผลว่ามีความเป็นไปได้เพียงใด เพื่อให้ชุมชนบ้านคูบอนใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการลดต้นทุน และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดราคาขายของผ้าขึ้นตีนแดงให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีต้นทุนและ ผลตอบแทนที่คุ้มค่าอันเกิดประโยชน์ โดยอัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณได้แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของชุมชนบ้านคูบอน สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร พินิจนิค (2559) พบว่า กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ มากกว่า 50 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการผลิตเส้นไหม ส่วนใหญ่ 0-5 ปี แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่จากทุนส่วนตัว ต้นทุนผันแปรต่อผลผลิตเส้นไหม 1 กิโลกรัมเท่ากับ 1,215.41 บาท ประกอบด้วย ค่าแรงเลี้ยงไหมจำนวน 449.94 บาท ค่าแรงสาวไหมจำนวน

300.08 บาท ค่าแรงเก็บใบหม่อนจำนวน 281.25 บาท ค่าปุ๋ยเคมี จำนวน 49.95 บาท ค่าถ่านจำนวน 44.97 บาท ค่าพันธุ์หม่อนจำนวน 29.17 บาท ค่าแรง เตรียมดินจำนวน 25.04 บาท ค่าแรงปลูกหม่อนจำนวน 25.04 บาท และค่าน้ำต้มสาวไหมจำนวน 9.97 บาท ตามลำดับ ผลตอบแทนจากเส้นไหมพุ่งกิโกรัมละ 1,700 บาท และมีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เท่ากับ 1.49 ซึ่งมีความมากกว่า 1 สรุป คือมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของรชนีพร ปัญญวัฒน์ (2559) พบว่า ต้นทุนการผลิตเท่ากับ 5,195.07 บาท/ทูก ผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุน 40.24 บาท และผลตอบแทนในการทำกำไรจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดกำไร 10.92 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพันธ์ พาวดี (2558) พบว่า ชุดสตรีมีต้นทุนในการผลิตสูงสุด ราคาเฉลี่ย ตัวละ 1,246.73 บาท รองลงมาคือ ผ้าซิ่น ราคาเฉลี่ยตัวละ 974.94 บาท เสื้อสตรี ราคาเฉลี่ยตัวละ 794.83 บาท และเสื้อบุรุษ ราคาเฉลี่ย ตัวละ 629.32 บาท โดยเสื้อสตรีจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณการจำหน่ายสูงสุด แต่จากการวิเคราะห์ห้อตรากำไรขั้นต้น พบว่า วิสาหกิจชุมชนนี้มีอัตรากำไรขั้นต้น คิดเป็น ร้อยละ 13.40 ของยอดขาย โดยผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรขั้นต้นสูงสุด คือ เสื้อบุรุษ ส่วนอัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 11.98 ของยอดขาย

สรุปผล

จากการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าซิ่นตีนแดงด้วยเส้นด้ายประดิษฐ์ลายไหมมัดแดงของชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลได้ว่าการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ชุมชนบ้านคูบอน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีจำนวน 338,049.17 บาท มีผลตอบแทนต่อปีซึ่งเกิดจากการขายผ้าซิ่นตีนแดง จำนวน 637,980.00 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้น

จำนวน 344,570.84 บาท มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 54.01 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 44,640.00 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 299,930.83 บาท และมีอัตรากำไรสุทธิ เท่ากับ 47.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลคูเมืองสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนจากการทอผ้าซิ่นตีนแดง

1.2 ชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลคูเมืองสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการทอ ผ้าซิ่นตีนแดง เพื่อลดต้นทุนและเป็นแนวทางในการเพิ่มผลตอบแทนจากการจำหน่ายผ้าซิ่นตีนแดง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าซิ่นตีนแดงในหลายๆ พื้นที่ เพื่อนำผลจากการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้

2.2 ควรทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร พินิจนีก. (2559). “การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเส้นไหมกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม บ้านโคก ตำบลเนินยาง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์.” **วารสารวิถีสังคม มนุษย์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์**. 4(2) : 350-367.
- ชนิดาภา มาตราช. (2559). “การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายฟองน้ำหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. 3(2) : 209-210.
- ประทับใจ สึกษา. (2555). **โครงการฐานข้อมูลผ้าทอพื้นเมืองอีสานใต้**. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- รัชนิพร ปัญญาวัฒน์. (2559). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://jes.rtu.ac.th/rtunc2016/pdf/Oral%20Presentation> (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2560).
- รศริน ไตรศุภโชค. (2553). **แนวทางการพัฒนาวิธีการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าขึ้นต้นจกของชาวไทย - ยวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี : กรณีศึกษาวิธีการสอนทอแบบดั้งเดิมจนถึงการพัฒนาการสอนในปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์ รม.ม. (การปกครองท้องถิ่น).
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรารณ ปาทูมา (2555). **การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน**.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พัฒนาการเกษตร). กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วีรนนท์ พาวดี. (2558). **ต้นทุนและผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองลายภูเขาของกลุ่มเย็บผ้าบ้านสันหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ บข.ม. (การบัญชี).
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University